

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

MIGRACE A KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICĚ

Bakalářská práce

Autorka: Jana Blahovská

Vedoucí práce: Ing. Milan Palát, Ph.D.

Brno 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že tato bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Všechny zdroje, prameny a literaturu, které jsem při vypracování používala nebo z nich v práci čerpala, řádně cituji s uvedením úplného odkazu na příslušný zdroj.

Jana Blahovská

Vedoucí práce: Ing. Milan Palát, Ph.D.

Poděkování

Ráda bych poděkovala zejména vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Milan Palátovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování této práce. Dále bych ráda poděkovala panu PaedDr. Petrovi Přecechtělovi a paní PhDr. Marcele Moulisové, PhD. za odborné konzultace v oblasti kriminologie. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat mojí rodině a přátelům za trpělivost a dlouhodobou podporu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou kriminality migrantů v České republice. Práce má hlavně za cíl vyhodnotit vliv kriminality cizinců s důrazem na příčiny a dopady v sociální a ekonomické oblasti v České republice. Pro potřeby naplnění dílčích cílů a názorné komparace jsem v bakalářské práci vybrala skupiny migrantů z Ukrajiny a Vietnamu a to zejména kvůli stále většímu přílivu migrantů z těchto dvou zemí do České republiky. Problematika kriminality migrantů se řadí mezi aktuální témata, kterým by měla být věnována pozornost jak v oblasti vědecké, tak v oblasti praktické s důrazem na zvyšování počtu objasněných případů spadajících do trestné činnosti. Globalizační procesy, se kterými je spojena větší otevřenost hranic a kvalitnější infrastruktura, napomáhají mimo jiné k rozvoji mezinárodního organizovaného zločinu, který je s migrací úzce spojen a je velikou hrozbou v oblasti bezpečnosti obyvatel. Výsledky této bakalářské práce ukazují, že motivace k emigraci z mateřské země jsou většinou z ekonomických důvodů a dopady trestné činnosti je možno sledovat zejména v daňových únicích ale tak v tom, jaké panuje veřejné mínění o migrantech v České republice. Tyto aspekty se promítají i do úspěšnosti integračních procesů u migrantů.

Abstract

This thesis deals with the crime of immigrants in the Czech Republic. The thesis is mainly aimed to evaluate the influence of foreigners in crime with an emphasis on the causes and effects of social and economic areas of the Czech Republic. To meet the needs of milestones and visual comparison of the thesis I have chosen a group of migrants from Ukraine and Vietnam. Especially because of the growing influx of migrants from these two countries. The issue of juvenile migrants is among the topics that should be paid attention in both scientific and practical areas with an emphasis on increasing the number of solved cases falling into crime. Globalization processes, which involve a greater openness of borders and better infrastructure, among other things, help to develop international organized crime, which is closely associated with migration and is a big thread in the area of public safety. The results of this work show that the

incentive to emigrate from the motherland are mainly economic reasons and effects of crime can be observed particularly in tax evasion and also the image of public opinion of the Czech Republic on migrants, which is reflected in the integration of migrants.

Klíčová slova

Kriminalita, imigranti, Česká republika, Vietnam, Ukrajina, komparace

Keywords

Crime, immigrants, Czech Republic, Vietnam, Ukraine, comparison

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce.....	12
3. Materiál a metody	13
4. Vymezení základních pojmů.....	14
4.1 Cizinci v České republice.....	14
4.1.1 Vývoj cizinců v České republice	15
4.2 Vztahy mezi majoritní společností a minoritami v České republice.....	17
4.3 Kriminalita cizinců.....	18
4.3.1 Druhy trestné činnosti	21
5. Migrace občanů Ukrajiny a Vietnamu	25
5.1 Migrace občanů Ukrajiny.....	27
5.1.1 Příčiny migrace občanů Ukrajiny	27
5.1.2 Ekonomické aktivity a pracovní strategie migrantů z Ukrajiny	29
5.1.3 Ukrajinská komunita v České republice	31
5.2 Migrace občanů Vietnamu	31
5.2.1 Příčiny migrace občanů Vietnamu.....	32
5.2.2 Ekonomické aktivity a pracovní strategie migrantů z Vietnamu.....	34
5.2.3 Vietnamská komunita v České republice.....	36
6. Vyhodnocení trestné činnosti vybraných skupin migrantů	37
6.1 Trestná činnost občanů Ukrajiny	37
6.2 Trestná činnost občanů Vietnamu	39
7. Komparativní analýza kriminality cizinců z Ukrajiny a Vietnamu.....	42

7.1	Kvantitativní hodnocení faktorů trestné činnosti	42
7.2	Kvalitativní hodnocení faktorů trestné činnosti	43
8.	Vyhodnocení příčin a dopadů kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti	45
8.1	Příčiny kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti	45
8.2	Dopady kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti	46
9.	Závěr	48
10.	Seznam literatury.....	51

Seznam obrázků

Obrázek 1: Cizinci v ČR a druh pobytu v letech 1994 - 2009	16
Obrázek 2: Trestně stíhaní za padělení listiny v letech 1994 - 2009	23
Obrázek 3: Trestná činnost cizinců v letech 1994 - 2009.....	24
Obrázek 4: Počet vybraných skupin cizinců v letech 1994 - 2009	25
Obrázek 5: Cizinci živě narození v ČR v letech 1995 - 2006.....	26
Obrázek 6: Struktura podle státního občanství v roce 2006	27
Obrázek 7: Účely pobytu Ukrajinců k 31. 12. 2006	28
Obrázek 8: Vývoj počtu Ukrajinců v letech 1994 - 2006	29
Obrázek 9: Odvětvové rozložení ekonomicky aktivních migrantů z Ukrajiny k 31. 12. 2006	30
Obrázek 10: Vývoj počtu Vietnamců v letech 1994 - 2006	34
Obrázek 11: Ukrajinci počet versus stíhaní v letech 1994 - 2009	38
Obrázek 12: Stíhaní občané Vietnamu v České republice v letech 1994 – 2009	40

1. Úvod

Česká republika patří k zemím s nejrychlejším růstem migrace. Především se jedná o migraci pracovní, což pramení zejména z geografického postavení České republiky na evropském kontinentu. K tomuto růstu migrace přispívá také imigrační politika České republiky, která je vůči pracovní síle ze zahraničí značně otevřená. Do České republiky směřují zejména vlny migrantů z východu. Na východě se nacházejí země, které byly před rokem 1989 součástí Sovětského svazu, který měl jednotnou politiku a hospodářský systém. Sovětský svaz se rozpadl na několik státních jednotek, jejichž ekonomiky fungují jako samostatné jednotky nacházející se v různém tranzitním stadiu. Jelikož tato problematika úzce souvisí i s Českou republikou, rozhodla jsem se téma migrace rozpracovat v kontextu s kriminogenními faktory migrantů, potažmo cizinců, kteří se na území našeho státu vyskytují.

V práci se primárně zaměřím na vyhodnocení kriminogenních faktorů v souvislosti s migrací jednotlivých etnik na území České republiky a definování možných příčin a dopadů kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti. Podle mého názoru je velice důležité zabývat se spojitostí problematiky migrace a kriminality, a to z toho důvodu, že ekonomické aktivity migrantů se přímo dotýkají obyvatel České republiky v zásadních aspektech, kterým je například řešení nezaměstnanosti. Kriminální chování migrantů, kteří jsou v procesu integrace méně úspěšní, má přímý vliv na bezpečnost v České republice. Jedním z hlavních úkolů státu je totiž zajištění bezpečnosti pro obyvatele.

V teoretické části bakalářské práce se zaměřím na vymezení a deskripci stavu cizinců na území České republiky. Dále je v literární rešerši podrobněji popsána a vysvětlena problematika kriminality a s ní související pojmy týkající se konkrétně kriminality cizinců. Nechybí ani kapitola klasifikace druhů trestné činnosti, která slouží jako podklad pro komparaci trestné činnosti vybraných skupin migrantů z Ukrajiny a Vietnamu. Kapitola zabývající se konkrétně dvěma vybranými skupinami migrantů z Ukrajiny a Vietnamu deklaruje podrobně, jaký je komplexní stav v rámci separátně

fungujících komunit. Tato kapitola odpoví na otázky týkající se konkrétních příčin příchodu migrantů do České republiky z těchto dvou zemí. Nedílnou součástí bude i vyhodnocení ekonomických aktivit a pracovní strategie migrantů z Ukrajiny a Vietnamu. Jedním z východisek práce bude vyhodnocení trestné činnosti migrantů z Ukrajiny a Vietnamu, které vyústí v komparativní analýzu kriminality migrantů z těchto dvou zemí.

Hlavním východiskem práce je vyhodnocení příčin a dopadů kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti České republiky. Tato kapitola odpoví na otázky týkající se kriminality cizinců celkově bez ohledu na státní příslušnost.

2. Cíl práce

Cílem této práce je zhodnocení kriminogenních faktorů v souvislosti s migrací jednotlivých etnik na území České republiky. Primárně se práce zaměřuje na jedny z nejpočetnějších etnik v České republice a těmi jsou Ukrajinci a Vietnamci. Výchozím bodem bude vyhodnocení sociálních a ekonomických podmínek migrantů v jejich mateřské zemi se zaměřením na důvod odchodu z mateřské země do České republiky. Podrobněji tedy definuji „push“ a „pull“ faktory, které vedly k migraci. Nedílnou součástí bude také vyhodnocení chování migrantů uvnitř komunity a projevování se na veřejnosti, což je základ pro zhodnocení procesu integrace. Dalším z dílčích cílů bude nastínit motivace k páčání trestné činnosti migrantů na území České republiky s ohledem na ekonomické a sociální podmínky migrantů v jejich komunitách. Výhodiskem práce bude vyhodnocení možných příčin a dopadů kriminality migrantů v sociální a ekonomické sféře v České republice.

3. Materiál a metody

Tato práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část zahrnuje literární rešerši souvisejících s pobýváním cizinců na území České republiky a zhodnocením kriminality cizinců s výčtem druhů trestných činů a jejich klasifikace. Praktická část se zabývá migrací občanů Ukrajiny a Vietnamu do České republiky. Jsou vymezeny druhy trestné činnosti, která je jejich komunitami páchána, a poté následuje komparace trestné činnosti občanů Ukrajiny a Vietnamu. Praktická část je završena vyhodnocením příčin a dopadů kriminality cizinců na území České republiky. V bakalářské práci jsou používány metody dedukce, komparace a klasifikace, které spadají pod analytické metody.

4. Vymezení základních pojmů

4.1 Cizinci v České republice

Kriminalita není na území České republiky páchána pouze občany České republiky, do statistik spojených s trestnou činností se promítá i kriminalita cizinců. „*Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie*“ (Zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR). „*Jinak řečeno za cizince jsou v České republice považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím ČR*“ (ČSÚ, 2012).

Cizinci jsou podle zákona 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR rozděleni do tří kategorií. První jsou občané Evropské unie včetně dalších k ní přiřazených států¹ a jejich rodinní příslušníci, kteří mají zvláštní pobytový režim - mohou v České republice pobývat bez povolení k přechodnému nebo trvalému pobyt, nebo s takovým povolením (povolení k trvalému pobytu se vydává s platností na deset let). Druhou kategorií jsou občané třetích zemí (občané zemí mimo Evropské unii), kteří: v České republice pobývají krátkodobě (obecně do devadesáti dní) bez víz; krátkodobě na vízum; na vízum nad devadesát dní (maximálně jeden rok); dlouhodobě (navazuje na předchozí, pobyt i déle než jeden rok); trvale (možnost po čtyřech letech nepřetržitého pobytu); nebo jako azylanté, kteří mají právní postavení uprchlíka; režimově odpovídá trvalému pobytu). Do třetí kategorie spadají cizinci bez ohledu na hranice Evropské unie - registrovaní žadatelé o azyl; cizinci pobývající v České republice v rámci dočasné ochrany; nelegálně pobývající cizinci (Moulisová, 2010).

Celkové počty cizinců, kteří se legálně zdržují na území České republiky, mapuje například Cizinecká policie, která zaznamenává cizince s dlouhodobým pobyt. Krátkodobé pobyty v systému nejsou evidovány, proto se aktuálně nachází na území cizinců více. A to i kvůli tomu, že v evidenci chybí údaje občanů Evropské unie a států

¹ Norsko, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko

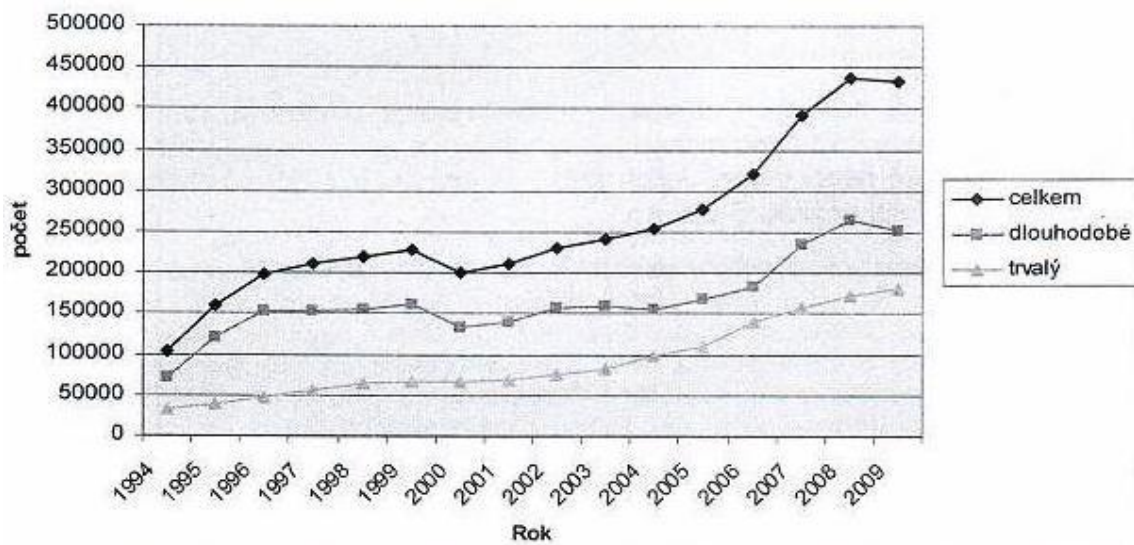
k ní přiřazených, kteří nepotřebují povolení k přechodnému či trvalému pobytu. K dalším informačním systémům se řadí například UBY², systém Ministerstva zahraničních věcí, který se snaží monitorovat i krátkodobé pobyty. Informace však i tak nejsou kompletní (Moulišová, 2010).

Dalším faktem, který je nutno brát v potaz je přítomnost migrantů, kteří zde pobývají ilegálně. Přesné počty samozřejmě nelze určit, neexistují tedy žádné kvalifikované odhady ilegálních pobytů. Malou část lze však vystopovat kontrolou cizinců či v případě, že se cizinec dopustí trestné činnosti, která je evidována Policií České republiky v případě objasnění případu. Počet nelegálních migrantů pohybujících se na území České republiky stále klesá od roku 2000, konkrétně z 53 000 na necelých 11 000 v roce 2006 (ČSÚ, 2007). „V roce 2006 ŘS CPP MV ČR zaznamenalo 10 793 nelegálně migrujících cizinců, z toho 3676 cizinců překračovalo nelegálním způsobem státní hranice a u 7117 cizinců bylo zaznamenáno porušování pobytového režimu“ (ČSÚ, 2007). V roce 2012 Policie České republiky, konkrétně útvar Služby cizinecké policie, zjistila, že nejpočetnější skupinou cizinců zjištěnou při nelegální migraci byli opakovaně občané Ukrajiny, které následují občané Ruska a Vietnamu (PČR, 2012).

4.1.1 Vývoj cizinců v České republice

Oficiální evidovaná data Cizinecké policie ukazují počty cizinců ve značně stoupající tendenci, jak je na obrázku č. 1. Zvýšená dynamika nárůstu počtu cizinců po roce 2004 by mohla být důsledkem vstupu České republiky do Evropské unie, kdy došlo k otevření hranic.

² Formulář ubytování.

Obrázek 1: Cizinci v ČR a druh pobytu v letech 1994 - 2009

Zdroj: (Moulišová, 2010)

Tabulka číslo 1 mapuje přesné počty cizinců, které korespondují s grafickým vyjádřením na obrázku č. 1. Z přítomných údajů je možné vysledovat, že počet cizinců na území státu se odhadem pohybuje do pěti procent. Vzhledem ke zkreslení informací kvůli absenci údajů nelegálně se vyskytujících cizinců na území státu není možné přesně vypočítat procentuální zastoupení všech cizinců. Odhaduje se totiž, že počet nelegálně se vyskytujících cizinců na území České republiky je mezi 40 000 až 300 000 (Drbohlav, 2007). V roce 2010 je zaznamenán první pokles počtu cizinců a to na 425 301 (MV, 2010). Tento pokles může být přisouzen vlivu hospodářské krize na ekonomiku České republiky, která souvisí s úbytkem pracovních míst. Tento fakt by mohl cizince nutit k přesídlení do jiné země za prací.

Tabulka 1: Počet cizinců v ČR v letech 1994 - 2009

Rok	Celkem	trvalý pobyt	Dlouhodobé pobyty
1994	104 343	33 164	71 179
1995	159 207	39 242	119 965
1996	199 152	46 388	152 764
1997	210 311	56 797	153 514
1998	220 187	64 352	155 835
1999	228 862	66 754	162 108
2000	200 951	66 855	134 096
2001	210 794	69 816	140 978
2002	231 608	75 249	156 359
2003	240 421	80 844	159 577
2004	254 294	99 467	154 827
2005	278 312	110 598	167 714
2006	321 456	139 185	182 271
2007	392 315	157 512	234 803
2008	437 565	172 191	265 374
2009	433 305	181 161	252 144

Zdroj: (Moulisová, 2010)

4.2 Vztahy mezi majoritní společností a minoritami v České republice

K posouzení sociálních a ekonomických podmínek migrantů na území České republiky je třeba zhodnotit vztah mezi skupinou majoritního obyvatelstva (příslušníci s českým státním občanstvím) a minoritou (etnické menšiny s českým státním občanstvím). Do tohoto jsou promítány různé aspekty, například stupeň příbuznosti kultur obou skupin, hodnotový systém, kulturní vyspělost majority (včetně míry předsudků, rasistického naladění a schopnosti tolerance). Dále pak stupeň ochoty vzájemného soužití, schopnost zvládání stresu a v neposlední řadě také ekonomická situace země a její politické naladění. (Moulisová, 2010)

Ve společnosti je obvyklé, že etnické minority mají ve srovnání s majoritou nižší sociální status, který souvisí se vzděláním, zaměstnaností, bydlením, příjmem nebo také s přístupností k sociálním službám. Obecně také taky platí, že členové minorit se stávají předmětem předsudků a jsou často diskriminováni, což v extrémních případech vede až k rasistickému chování ze strany majority. Tato fakta podtrhují problematiku, která se etnických minorit často týká a tím je takzvaný „institucionální rasismus“³ (Moulišová, 2010).

Z uvedených skutečností lze usuzovat, že komplikovaná situace etnických menšin je živnou půdou pro vznik problémů v sociální oblasti, které často předchází kriminalitě. Primárně by tedy mělo být v zájmu společnosti, aby se minority, které v ní žijí, začlenily. Takové začlenění by totiž zmírnilo zhoršený sociální status minorit, což by snížilo pravděpodobnost možného kriminálního chování.

Jednou z nejlepších cest začleňování minorit do společnosti je integrace. *„Integrace je způsob začlenění, kdy členové minority přijímají vlastní skupinu, respektive staví na své etnické identitě, a současně přijímají i majoritní kulturu, do které se snaží dobře začlenit (Moulišová, 2010).* Tento způsob nenutí zástupce minorit vzdát se vlastních kulturních hodnot či se naprosto přizpůsobit kultuře majority, jako je tomu u procesu akulturace a asimilace. Při integraci se také členové minorit nemusejí vzdát svého žebříčku hodnot, což rovněž vede ke snížení pravděpodobnosti výskytu kriminálního chování. Klíčovými oblastmi, na které je možno se zaměřit v měření úspěšnosti integrace, jsou zaměstnání s indikátorem míry nezaměstnanosti, pak vzdělání s jádrovým indikátorem nejvyššího dosaženého vzdělání. Další oblastí je sociální status s indikátory mediánového příjmu a míry ohrožení chudobou. V neposlední řadě je integrace ovlivněna druhem pobytu, kdy se hodnotí, zda má daný migrant krátkodobý pobyt, trvalý pobyt či dlouhodobý pobyt (EU, 2011).

4.3 Kriminalita cizinců

„Od 1. ledna 2010 se resortní statistiky Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva spravedlnosti ČR začínají zpracovávat od „roku 0“. Skončil jak trestní zákon platný cca

³ Nedostatečná otevřenost společnosti pro některé skupiny, která znepřístupňuje rovnost s majoritou.

padesát let, který byl základem některých číselníků resortních statistik o kriminalitě, tak doznal radikálních změn samotný systém resortních statistik - zpracovávaný více méně stejným způsobem od 70. let minulého století. Rok Nula pak představuje nově vymyšlené způsoby zpracování statistik s důrazem na jejich maximální přizpůsobení IT technologiím a požadavkům zahraničních resortních statistik (převzatým především z anglofonních zemí) a je zčásti výsledkem upřednostnění kultu mládeže v resortních střediscích zpracovávajících statistická data a prezentovaným mj. právě pracovníky IT“ (Marešová, 2011). Z tohoto důvodu práce dokumentuje referenční období od roku 1994, rok po vzniku České republiky, kdy došlo ke změně statistického systému pro zaznamenávání a vyhodnocování dat kriminality. Občané Slovenské republiky byli z důvodů rozdělení ČSR poprvé zahrnováni do statistik jako cizinci. Konec referenčního období byl v práci stanoven na rok 2009, kdy se jednalo o poslední rok před reformou trestního zákona v roce 2010, kdy se měnila klasifikace trestných činů a posunuly se jejich hranice.

Kriminalita etnických menšin, potažmo cizinců je v rámci kriminologie zkoumána zejména, protože je většinovou společností vnímána daleko výrazněji, než je tomu u kriminality vlastních členů. Obecně platí, že etnické minority mívají větší míru kriminality, a to proporcionalně dvakrát až čtyřikrát v evropském měřítku. Tato čísla ukazují, že kvalita daného etnika je přímo úměrná kriminalitě. Toto tvrzení je ovšem nepravdivé, problém nabývá komplikovanějších rozměrů v souvislosti s generačními rozdíly (Moulisová, 2010).

Je obvyklé, že různé generace v rámci jednoho etnika vykazují různou míru kriminality. *„Členové generace, která přišla do země nejprve, mívají menší míru kriminality, a to dokonce menší než mají členové majority, a tato míra je rovněž menší než u členů druhé nebo třetí generace tohoto etnika. U těch je již kriminalita obvykle větší, než je u majority (Moulisová, 2010). Tento trend je způsoben především citlivějším vnímáním možné diskriminace vůči druhé a třetí generaci. Dalším faktorem může být změna přístupu majority k minoritám v čase (Moulisová, 2010).*

V dané problematice je důležité rozlišovat v rámci jednoho etnika daná subetnika. Je totiž zjevné, že daná subetnika mohou mít jiné vlastnosti a kulturní hodnoty, které markantně ovlivňují proces začleňování a také míru kriminálního chování. Je tedy klíčové nevyvozovat obecné závěry v oblasti kriminálního chování v rámci jednoho etnika (Moulišová, 2010).

Nemalý vliv na kriminalitu minorit mívá také dohled majority a jejích orgánů, zejména policie. Míra vlivu těchto orgánů samozřejmě při zvýšené působnosti může mít klesající efekt na kriminalitu minorit.

Na téma trestné činnosti cizinců se dá nahlížet dvěma způsoby. Ten první je z hlediska celkových číselných a statistických údajů, které mapují kvantitu trestné činnosti vzhledem k celkovému počtu obyvatel. Může se tedy procentuálně vyjádřit podíl trestné činnosti cizinců. Druhý způsob se týká druhu trestné činnosti, který udává spíše kvalitativní charakteristiky. Každé etnikum se totiž v rámci trestné činnosti soustředí na jiný druh kriminality, je to způsobeno zejména tím, jak jednotlivé komunity fungují jako celek a jak komunikují uvnitř komunity a zároveň jak komunikují s okolím. Toto téma je blíže popsáno v kapitole číslo 5.

Tabulka číslo 2 ukazuje, že procentuální podíl zjištěné kriminality cizinců byl v referenčním období v rozmezí 4,7 % až 7,2 %. Pokud se tyto hodnoty zprůměrují, výsledný podíl bude 6,3 %.

Tabulka 2: Podíl kriminality cizinců na objasněných skutečích v letech 1994 - 2009

Rok:	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
%	6,9	7,1	6,8	6,4	6,8	7,2	5,7	4,7
Rok:	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
%	5,2	6,0	6,4	5,9	6,1	6,4	7,0	6,7

Zdroj: (Moulišová, 2010)

4.3.1 Druhy trestné činnosti

Trestná činnost cizinců se dá rozdělit do několika kategorií. Jedná se o kriminalitu majetkovou, násilnou, mravnostní, hospodářskou, ostatní a zbývající. Dle Moulisové je v označení druhu trestné činnosti v policejních statistikách a zákoně značný rozdíl. Obsahově i definicí se například liší majetková a hospodářská kriminalita. (Moulisová, 2010)

Majetková kriminalita cizinců

Majetková kriminalita byla v první půli referenčního období výrazně vyšší než v druhé půlce a zároveň má od roku 1996 klesající trend, jak je znázorněno na obrázku č. 3. Klesající trend může být způsoben právní úpravou hmotné škody v roce 2002⁴. Největší podíl na majetkové kriminalitě mají kapesní krádeže cizinců, které se procentuálně podílejí na celkovém počtu kapesních krádeží v průměru 17,7 %. Objasněnost případů kapesních krádeží je ovšem malá, pohybuje se okolo 10 %. Dále pak dominují majetkové podvody cizinců, které činí 8,4 % (Moulisová, 2010).

Násilná kriminalita cizinců

Podíl cizinců na násilné kriminalitě je značně vysoký, v průměru přesahuje 50 %. Na loupežích se cizinci podíleli v průměru 12,5 % a na ublížení na zdraví průměrně 5 %. Co se týče nejzávažnějšího trestného činu, kterým je vražda, ten cizinci páchají relativně ve velkém počtu. Podíl cizinců na objasněných vraždách je průměrně okolo 16 %, přičemž nejvíce se dopouštějí vražd závažných, a těmi jsou vraždy loupežné a na objednávku. Z čísel, která uvádějí policejní statistiky, lze usoudit, že násilná kriminalita cizinců, má v České republice závažnou podobu. Je to způsobeno zejména tím, že největší podíl nemají osobně motivované vraždy, ale zejména ty, které mají motiv loupežný či jsou na objednávku (Moulisová, 2010).

Mravnostní kriminalita cizinců

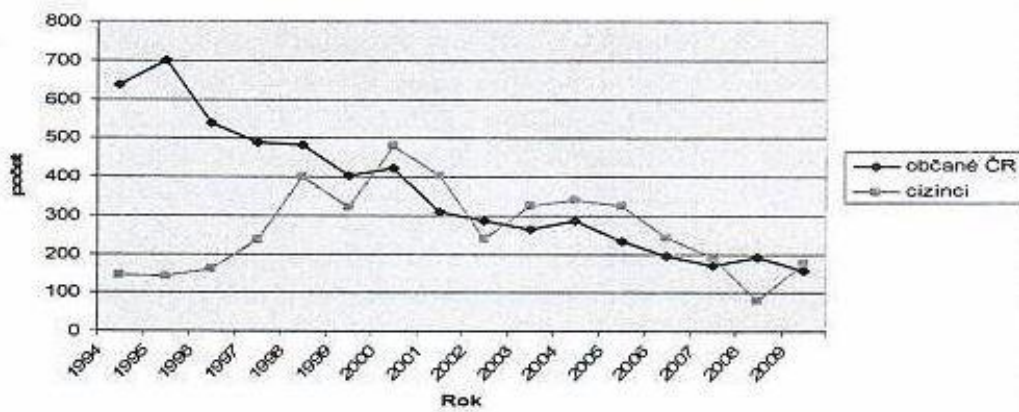
⁴ Od 1. 1. 2002 se zvýšila hranice trestnosti hmotné škody způsobené krádeží z částky 2000 Kč na 5000 Kč.

Tento druh kriminality se podílí na celkové kriminalitě v České republice nejméně. Jedná se o cca 0,5 % z celkové zjištěné kriminality. Na mravnostní kriminalitě se cizinci podíleli průměrně 6,9 %. U tohoto druhu kriminality se však při analýze číselných údajů musí brát v potaz latentnost⁵ tohoto druhu kriminality, jelikož oběti často tento typ ze strachu nenahlásí. Mezi mravnostní kriminalitu patří znásilnění, pohlavní zneužívání a kuplířství. Nejčastěji stíhanými pro pohlavní zneužívání byli občané se státní příslušností k Slovenské republice (49,6 % ze stíhaných cizinců), Vietnamu (11,2 %) a Spolkové republice Německo (9,1 %). (Moulisová, 2010).

Hospodářská kriminalita cizinců

Do hospodářské kriminality policejní statistika řadí trestné činy, které se v průběhu referenčního období měnily a nekorrespondují s klasifikací trestných činů hospodářských v trestním zákoně. Mezi hospodářské trestné činy se řadí neoprávněné držení platební karty; úvěrový podvod; podvod; zpronevěra; padělání a pozměňování peněz. Tyto skutky byly páchány v řádech tisíců. Dále pak v řádech stovek byly páchány skutky typu kráčení daně; padělání a pozměňování veřejné listiny; pojistný podvod; neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby; krádež a další. Obrázek číslo 2 deklaruje, že nejčastějším druhem hospodářské kriminality cizinců bylo padělání a pozměňování veřejné listiny, dále pak odvod a zpronevěra. Je pochopitelné, že cizinci se dopouštějí tohoto druhu kriminality proporcionálně větší měrou a to zejména z důvodu, že přímo souvisí s jejich pobytem a ekonomickou aktivitou v České republice (Moulisová, 2010).

⁵ Latentností je míněna skrytost.

Obrázek 2: Trestně stíhaní za padělení listiny v letech 1994 - 2009

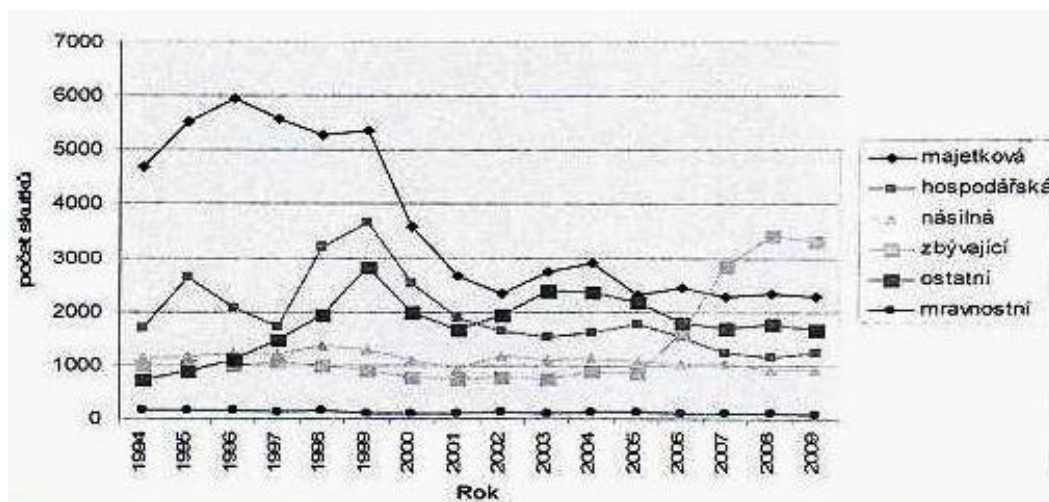
Zdroj: (Moulišová, 2010)

Ostatní kriminalita cizinců

Do ostatní kriminality zařazují policejní statistiky zejména trestné činy, jako je maření výkonu úředního rozhodnutí, sprejerství, výtržnictví a nedovolená výroba a držení psychotropních látek. Nejčastěji se cizinci dopouštějí maření výkonu rozhodnutí v průměru okolo 15,9 % a druhým nejčastějším trestným činem je výroba a držení drog s průměrem okolo 8 %. Nejčastěji byli za drogovou trestnou činností stíháni občané Vietnamu (Moulisová, 2010).

Zbývající kriminalita cizinců

Tuto skupinu tvoří různé činy, které se nedají nijak zařadit. Patří sem například trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství, který v posledních letech referenčního období značně narostl a to z desítek případů ročně na více než tisíc případů ročně. Je to dáno zejména změnou v legislativě⁶ a také lepším technickým vybavením policie pro zjištění intoxikace řidiče (Moulisová, 2010).

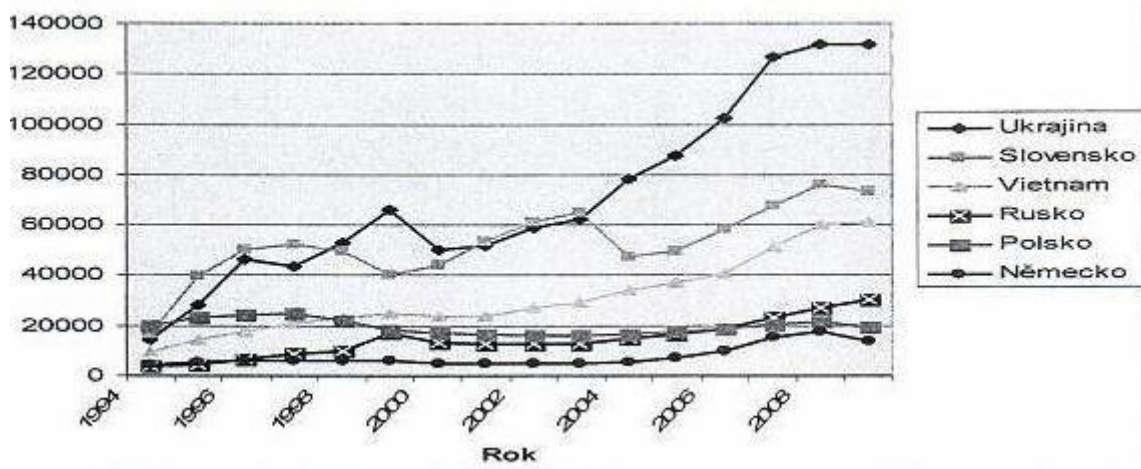
Obrázek 3: Trestná činnost cizinců v letech 1994 - 2009

Zdroj: (Moulisová, 2010)

⁶ Od 1. 7. 2006 je řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky klasifikováno jako trestný čin.

5. Migrace občanů Ukrajiny a Vietnamu

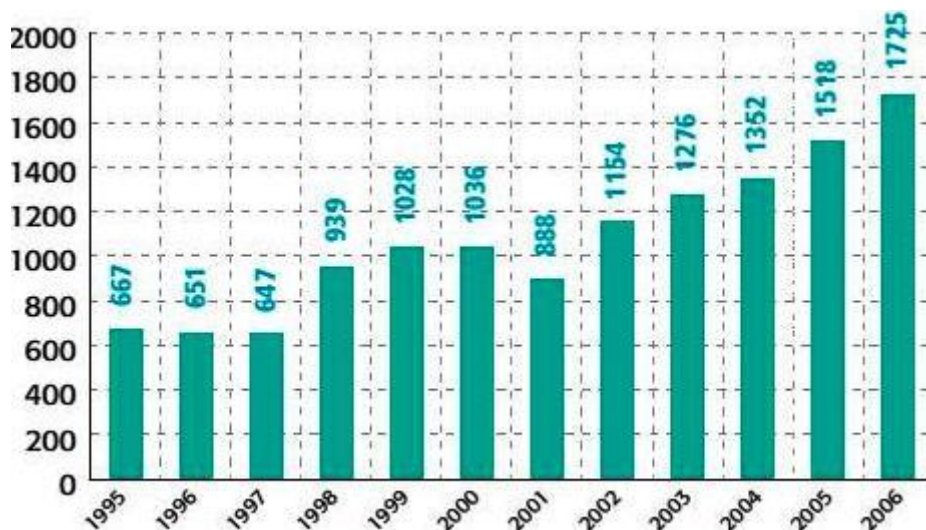
Pro účely této bakalářské práce jsem si vybrala vyhodnocení situace migrantů, kteří mají státní příslušnost k Vietnamu a Ukrajině a to zejména z toho důvodu, že se řadí mezi nejpočetnější migranty na území České republiky, jak je vidět na obrázku číslo 4. Ve sledovaném období celkový počet cizinců pobývajících v České republice roste. Nejmarkantnější nárůst migrace nastal po roce 2004, kdy se Česká republika 1. 5. stala členem Evropské unie.

Obrázek 4: Počet vybraných skupin cizinců v letech 1994 - 2009

Zdroj: (Moulišová, 2010)

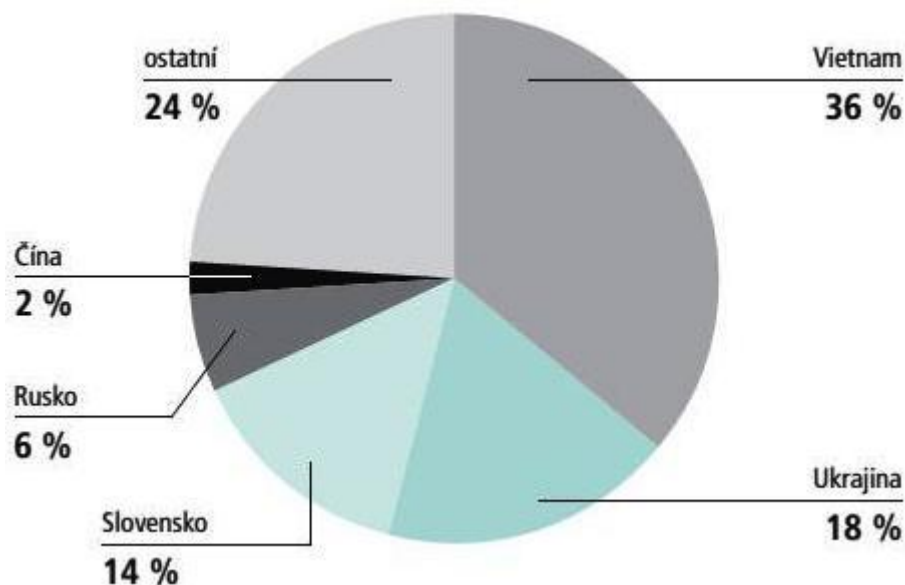
Ze statistik Českého statistického úřadu vyplývá, že počet cizinců, kteří se narodili na území České republiky, roste. Z těchto statistik se také může usuzovat, že tito občané, mají záměr usadit se zde dlouhodobě a být zde ekonomicky aktivní, jelikož často zakládají rodinu. Obrázek číslo 5 dokládá, že počet cizinců živě narozených na území České republiky se z počtu 667 v roce 1995 živě narozených cizinců zvýšil na 1775 živě narozených cizinců v roce 2006 (ČSÚ, 2007).

Obrázek 5: Cizinci živě narození v ČR v letech 1995 - 2006

Zdroj: (ČSÚ, 2007)

Nejvyšší zastoupení mezi narozenými cizinci mají občané Vietnamu. Jak je vidět na obrázku číslo 6 v roce 2006 bylo jejich procentuální zastoupení 36 % v rámci počtu dětí, které se živě narodily jako cizinci. Je to způsobeno pravděpodobně tím, že občané Vietnamu se zde početně vyskytovali již před rokem 1989 a rozhodli se zde usadit a zakládat rodiny. Dále pak následovaly děti se státním příslušenstvím k Ukrajině v zastoupení 18 % a děti se slovenským státním občanstvím byly na třetím místě, co se počtu týče se 6 %. (ČSÚ, 2007)

Obrázek 6: Struktura podle státního občanství v roce 2006

Zdroj: (ČSÚ, 2007)

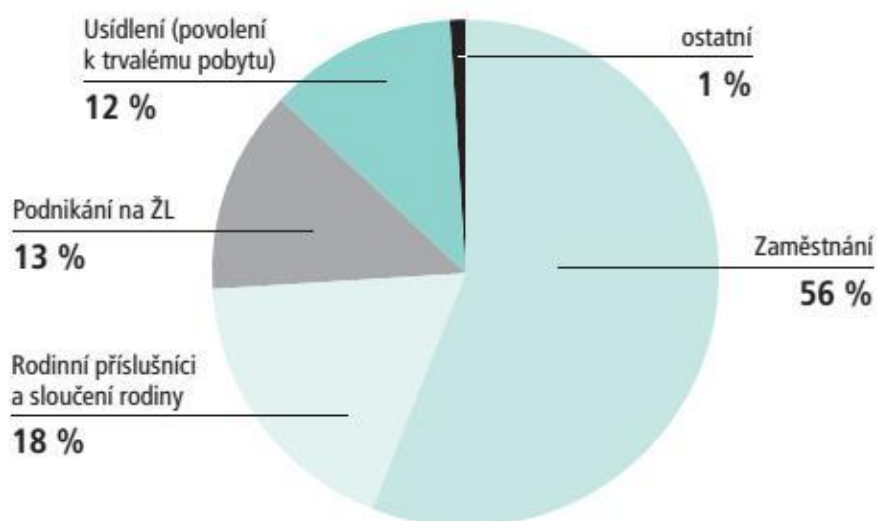
5.1 Migrace občanů Ukrajiny

Po rozpadu sovětského svazu procházela Ukrajina jak politickými, tak ekonomickými a sociálními změnami. Část obyvatelstva se s těmito změnami nemohla ztotožnit, což bylo příčinou velké vlny emigrace po roce 1989. Česká republika se tak pro mnohé Ukrajince stala útočištěm a místem, kde mohli začít dlouhodobě žít a to i kvůli geografické a kulturní blízkosti. Hlavním důvodem však byl fakt, že v první polovině devadesátých let, nebyl režim pobytu Ukrajinců na území České republiky nijak limitován. Změna nastala v roce 2000, kdy pobyt občanů Ukrajiny začal podléhat vízové povinnosti, poté měl příliv těchto migrantů klesající trend, jak je vidět na obrázku číslo 4 (Leontiyeva, 2009). V současné době se na území dle Českého statistického úřadu vyskytuje okolo 135 000 Ukrajinců (ČSÚ, 2014).

5.1.1 Příčiny migrace občanů Ukrajiny

Většina Ukrajinců na území České republiky je ekonomicky aktivní, což znamená, že důvodem emigrace z jejich mateřské země je hledání zaměstnání (56 %). Druhou nejpočetnější skupinou jsou lidé, kteří migrují do České republiky za účelem podnikání

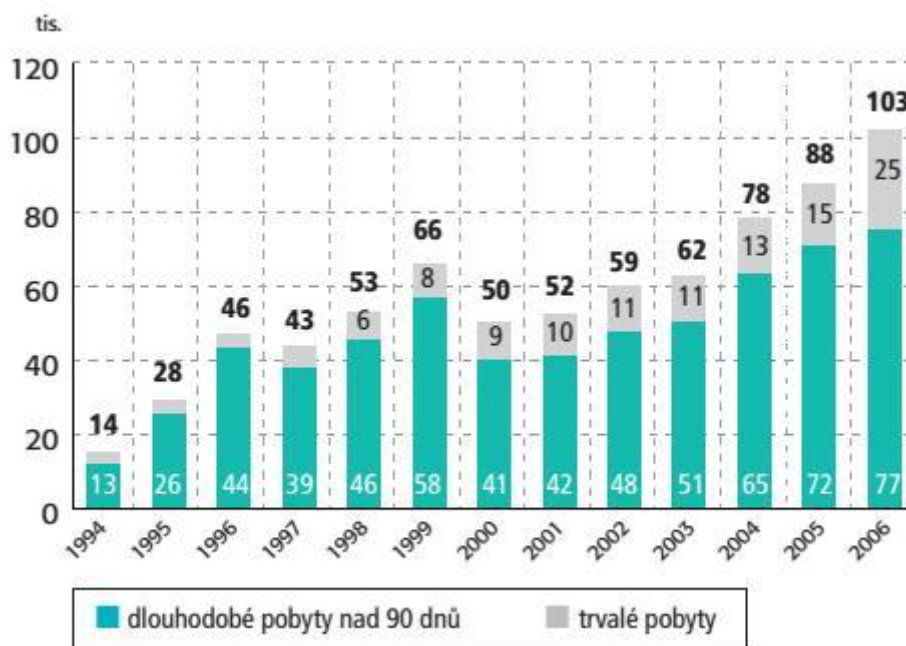
(13 %) a třetí skupinou jsou lidé, kteří přicházejí za účelem sloučení rodiny (15 %), jak je vidět na obrázku číslo 7 (ČSÚ, 2007). Dalšími důvody pro opuštění mateřské země jsou například restrikce sociálních programů, existence skryté masové nezaměstnanosti, prosperující černý trh práce, což je až jedna třetina ekonomicky aktivní populace (Drbohlav, 1999).

Obrázek 7: Účely pobytu Ukrajinců k 31. 12. 2006

Zdroj: (ČSÚ, 2007)

Z obrázku číslo 8 vyplývá, že drtivá většina ukrajinských migrantů přijíždí do České republiky výhradně za účelem získání dlouhodobého pobytu, nikoliv však trvalého, což v první řadě vylučuje záměr usadit se zde natrvalo a budovat zde rodinu.

Obrázek 8: Vývoj počtu Ukrajinců v letech 1994 - 2006

Zdroj: (ČSÚ, 2007)

V návaznosti na migraci Ukrajinců je nutné vysvětlit pojem tzv. „cirkulační migrace“. Tato teorie popisuje situaci, kdy je odchod z mateřské země pouze dočasný a migrant se vrací cyklicky domů a předává své zemi zkušenosti a znalosti nasbírané během svého zahraničního pobytu (Lowell a Findlay, 2001). Situace Ukrajinců je po návratu ze sezonní práce často značně nepříznivá, opět se setkávají s problémy, které je donutily svoji mateřskou zemi opustit, jedním z největších podnětů pro opakování zahraniční cesty je vysoká nezaměstnanost. Migrace Ukrajinců je příkladem, kdy po opakovaném návratu za prací dojde k trvalému odchodu z mateřské země, neboli trvalé imigraci a migranti se s rodinami rozhodnou přesídlit natrvalo do země cílové (Leontiyeva, 2009).

Do České republiky migrují Ukrajinci zejména ze západních oblastí, například Zakarpatsko, kde je vysoká míra nezaměstnanosti. (Horáková, 2001)

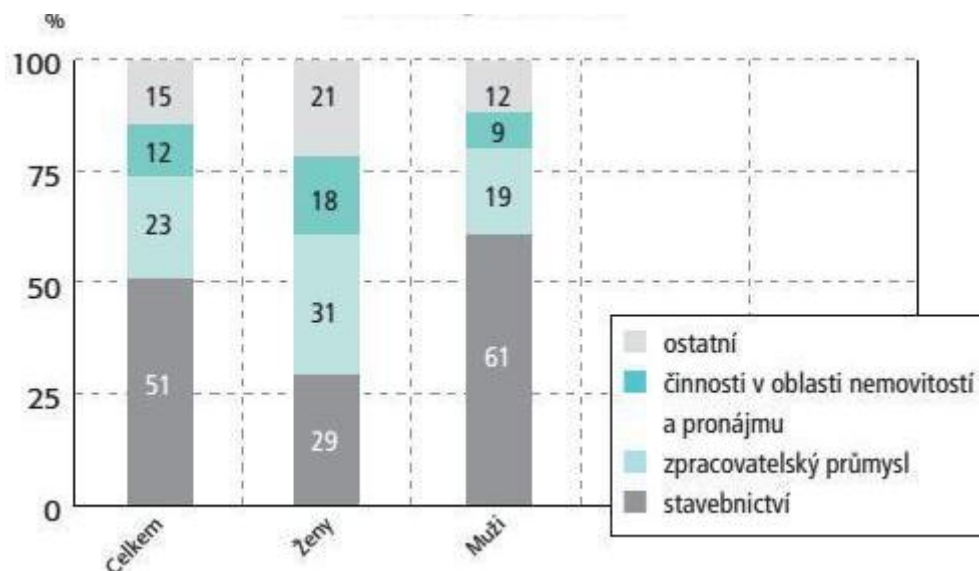
5.1.2 Ekonomické aktivity a pracovní strategie migrantů z Ukrajiny

V rámci úspěšné integrace migrantů je jednou z klíčových podmínek úspěšné zařazení na trh práce. Statistiky uvádějí, že 70 % Ukrajinců je ekonomicky aktivních. Přesné

číslo však nelze určit, protože do oficiálních statistik se zahrnují pouze ti cizinci s trvalým pobytem, které jejich zaměstnavatel nahlásí na úřadu práce. Ve statistikách nejsou zařazeni pracovníci, kteří se na území České republiky vyskytují nelegálně či vykonávají pracovní činnost nelegálně (Leontiyeva, 2009).

Ukrajinci se na území České republiky často uplatňují na tzv. „sekundárním trhu práce“. Na tomto trhu se nacházejí pracovní místa, která mají ve srovnání s primárním trhem nižší prestiž a zaměstnanci dosahují velice malého příjmu. Šance na profesní růst je takřka mizivá a tento trh je celkově nestabilní. (Mezihorák, 2006)

Výzkum Ukrajinské komunity v ČR (Drbohlav, 1999) potvrzuje, že relativně vyšší vzdělanostní úroveň Ukrajinců nekorresponduje s typem vykonávané práce v České republice. Ukrajinci mužského pohlaví zastávají pozice v nekvalifikovaných oborech převážně ve stavebnictví a průmyslu. Ženy pracují v pohostinství, potom zastávají úklidové práce, pomocné práce, prodej, práce v textilní výrobě nebo na montážní lince, jak je vidět na obrázku číslo 9 (ČSÚ, 2007).

Obrázek 9: Odvětvové rozložení ekonomicky aktivních migrantů z Ukrajiny k 31. 12. 2006

Zdroj: (ČSÚ, 2007)

Pro migranty z Ukrajiny je často nejjednodušším východiskem pro vstup na trh práce využití zprostředkovatele. Pro tento typ zaměstnání se používá ustálený výraz „klientský systém“ (od slova „klient“ - ustálené pojmenování pro podnikatele, kteří se zabývají organizací zaměstnání pro pracovní sílu z Východu). Klienti jako zprostředkovatelé obstarávají migrantům potřebné doklady, zařizují ubytování či stravování a jsou také oficiálními zaměstnavateli migrantů a zodpovídají za shánění pracovních míst. Pozice klientů zastávají většinou úspěšní migranti, kteří se dokázali rychle zorientovat na trhu práce a využít příležitost k získání lepší pozice. Jejich práce je často zpoplatněna a relativně velkými sumami, které jsou pravidelně strhávány z výplaty pracujících migrantů. Vyvázání se z takového typu pracovního poměru je složité zejména kvůli výhodnému postavení „klienta“ vůči zaměstnanci, často dochází k odebrání cestovních dokladů a vydírání někdy i skrze osoby, které jsou napojené na organizovaný zločin (Leontiyeva, 2007).

5.1.3 Ukrajinská komunita v České republice

Ukrajinská imigrační komunita vykazuje určitá specifika. Ač se jedná o migranty spadající do skupiny tzv. třetích zemí, kulturně nám ale nejsou vzdálení. Jsou totiž také příslušníky slovanských národů, jazyková bariéra se tak do jisté míry minimalizuje. Ukrajinci pracující na území České republiky mají do jisté míry limitovaný kulturní život. Jejich vázanost v „klientském systému“ je často časově i fyzicky vyčerpává kvůli neúměrné pracovní době, která činí deset až dvanáct hodin denně až sedm dní v týdnu (Trbola a Rákoczyová, 2010).

5.2 Migrace občanů Vietnamu

Vlna migrace z Vietnamu do České republiky má svou bohatou historii již před rozpadem Sovětského svazu. Vietnamská migrace do ČR započala již v 50. letech 20. století, kdy Československá socialistická republika a Vietnamská demokratická republika navázala smluvní diplomatické vztahy. Československá socialistická republika poptávala velké množství pracovníků, a Vietnamská demokratická republika na druhou stranu potřebovala vyškolit pracovní síly. Nejvíce migrantů z Vietnamu se v Československé socialistické republice vyskytovalo v první polovině 80. let, kdy zde

žilo okolo 35 000 osob. Po roce 1989, kdy docházelo k transformaci politického a ekonomického režimu na území České republiky (změny institucionální a legislativní), vietnamští migranti udržovali stálý kontakt s příbuznými a známými ve Vietnamu a informovanost o podmínkách pobytu a ekonomicky výhodných aktivitách se navyšovala. Od 90. let se tak tedy dá hovořit o vzniku vietnamské komunity v České republice jako takové. Jedná se však o dynamický proces, a je nutno vnímat změny a klíčové aspekty, které vytvářejí obraz komunity tak jak ji známe dnes (Martínková a Pechová, 2009).

5.2.1 Příčiny migrace občanů Vietnamu

Vietnam byl po vietnamsko-americkém konfliktu velice zasažen a lidé často žili v bídých podmínkách, proto byla a je vidina práce na „Západě“ často záchytným bodem pro spoustu obyvatel. Ekonomická situace České republiky je proti Vietnamu na dobré úrovni a tradice migrace na naše území spolu s vazbami na vietnamské migranty, které zde již žijí nebo žili, je velkou motivací při výběru země, do které se migrant přestěhuje. Absence finančních prostředků na pokrytí životních potřeb je zásadním „push faktorem“⁷, který donutí občany migrovat. I přes postupný ekonomický růst Vietnamu se v této zemi nachází spousta oblastí, které sužuje chudoba. Jedním z příkladu je například venkov (Pechová, 2007).

Realita, se kterou se vietnamští migranti potýkají v České republice, je však úplně odlišná v porovnání s mytizací, která se drží v povědomí občanů Vietnamu. Tento nešvar vychází z povahy chování vietnamských migrantů po návratu do země, popřípadě při krátkodobé návštěvě, kdy se jednotlivci snaží předstírat, že situace, ve které se nacházejí na území České republiky, je lepší než ve skutečnosti. To plyne z povahy chování, kdy se ve Vietnamské kultuře příliš netoleruje neúspěch (Pechová, 2007).

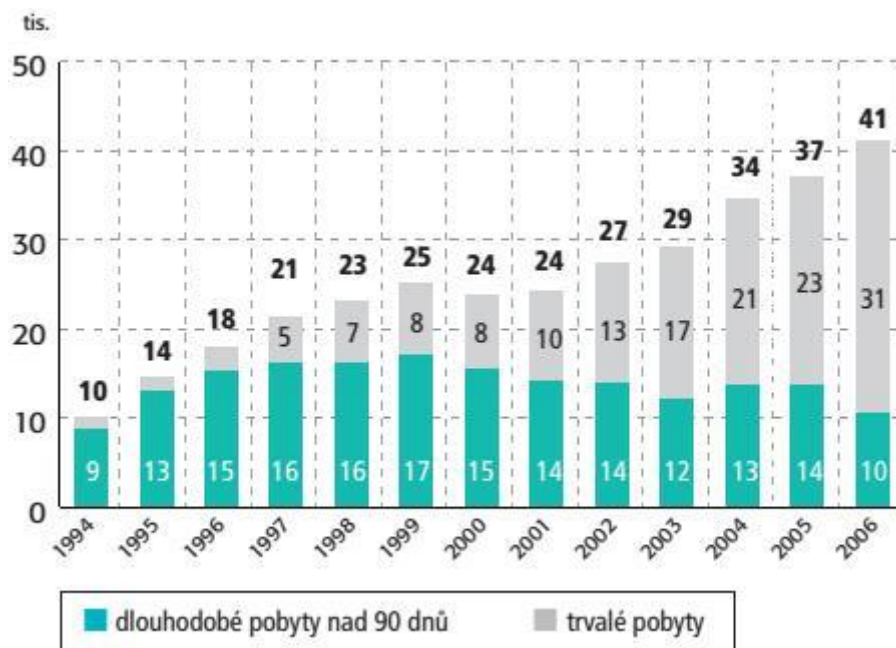
⁷ „Push faktor“ vypuzuje migranta z domovského státu. Například vysoká nezaměstnanost, nízké platy, diskriminace, pronásledování, atd. (UK, 2011).

Jedním z „pull faktorů“⁸ pro odchod Vietnamců z rodné země často bývá i impuls k vysílání pracovní síly do zahraničí vládou Vietnamu. I přes socialistický režim, který v zemi panuje, je podporována migrace občanů Vietnamu do zahraničí z důvodu přílivu finančního kapitálu v podobě remitencí. Vidina vyššího výdělku a získání vyššího společenského statusu jsou pro občany Vietnamu důležité. Vláda je podporuje pomocí udělování licencí agenturám, které dohlíží na celý proces migrace od předodjezdového školení, přes vyřízení potřebné dokumentace až po zajištění pracovní pozice. Tato instituce se nazývá Úřad pro řízení práce v zahraničí (Pechová, 2007).

V neposlední řadě občané Vietnamu přijíždějí do České republiky i s cílem sloučení rodin. Většinou jako první opustí rodnou zemi muž, vytvoří zde určité zázemí a až poté se za ním přistěhuje jeho žena a děti (Pechová, 2007).

Obrázek číslo 10 deklaruje fakt, že migrantů se státní příslušností k Vietnamu přibývá. Diagram ukazuje, že se značně zvedl počet Vietnamců, kteří na území České republiky byli evidováni s trvalým pobytem. Dlouhodobých pobytů ubývalo. Může to mimo jiné znamenat to, že tito migranti hodlají v České republice zůstat natrvalo a usídlit se zde. Na konci roku 2006 bylo na území České republiky evidováno více než 41 000 Vietnamců, přičemž celé tři čtvrtiny byly evidovány s trvalým pobytem.

⁸ „Pull faktor“ přitahuje migranta do cílové země. Například Vyšší plat, vysoká míra rozvinutosti, mír sjednocení rodiny, kulturní blízkost, atd. (UK, 2011).

Obrázek 10: Vývoj počtu Vietnamců v letech 1994 - 2006

Zdroj: (ČSÚ, 2007)

5.2.2 Ekonomické aktivity a pracovní strategie migrantů z Vietnamu

Lidé, kteří přišli do ČR za prací po roce 1989, dávali v drtivé většině přednost práci v obchodní sféře. V roce 2005 vlastnilo 95 % všech ekonomicky aktivních Vietnamců v České republice živnostenské listy. Je to největší počet živnostenských oprávnění, které byly na našem území vydány cizinecké skupině (Martínková a Pechová, 2009). Většinou vietnamští živnostníci podnikají v oblasti prodeje levného textilu, obuvi, elektroniky, tabáku a alkoholu. V poslední době se také objevuje spousta restauračních zařízení a občerstvení. Síť vietnamských prodejen je tak značně diverzifikována (Kocourek, 2005). Tzv. nová migrační vlna, která nastala v roce 2007 a zahrnovala Vietnamce, kteří reagovali na poptávku po pracovní síle v českém průmyslu. Tato vlna způsobila nárůst vietnamské komunity o 20 000 členů. V roce 2007 tedy čítala vietnamská komunita bezmála 58 000 členů. Většina těchto nově příchozích přijela pracovat na dělnické pozice bez návaznosti na rodinu či místní usedlíky (Martínková a Pechová, 2009).

Co se týče přístupu k pracovním pozicím, vznikla na území Vietnamu i České republiky celá řada zprostředkovatelských agentur. Tyto agentury zprostředkovávají administrativu spojenou s odjezdem z mateřské země, dále pak letenky a předodjezdový kurz. Smluvně většinou není dáno, že agentury skutečně migrantům práci najdou a Vietnamci, kteří tak přiletí do České republiky, nemají jistotu, že opravdu pracovní místo dostanou a jsou tak plně odkázáni na tlumočnický servis agentur, který často situaci značně komplikuje. Dalším negativním aspektem tohoto typu zprostředkovatelství jsou vysoké poplatky. Migranti platí agenturám částky pohybující se mezi 6 000 až 14 000 USD, přičemž jejich měsíční plat ve Vietnamu se průměrně pohybuje okolo 50 USD. Jsou tak nuceni se obrovsky zadlužit bez jisté vidiny výdělků v cílové zemi (Martínková a Pechová, 2009).

Situaci často migrantům stěžují i vykořisťovatelské aktivity krajanů, kteří na tíživé situaci nově příchozích migrantů, kteří nedostanou práci, vydělávají. Kvůli zachování alespoň částečného příjmu v době krize jsou ochotni se zadlužit u dalších zprostředkovatelů a tlumočnicků, které jim poskytují informace, na které jsou díky jazykové bariéře naprosto odkázáni. Často přistupují na takové podmínky, že pracují pouze za ubytování a jídlo. Tento způsob se blíží novodobému otroctví (Martínková a Pechová, 2009).

„Dalo by se říci, že problémy spojené se vstupem na trh práce jsou jazyková a kulturní bariéra, zadluženost za zprostředkování cesty do České republiky, nestandardní postupy v procesu navázání pracovního poměru, nevyplácení mzdy v dohodnuté výši a závislost na příjmu a tendence přistoupit na práci za jakýchkoliv podmínek“ (Martínková a Pechová, 2009).

5.2.3 Vietnamská komunita v České republice

Specifikem Vietnamské komunity na českém území je její hierarchie, která se dá rozdělit do tří skupin dle Martínkové a Pechové (2009):

Starousedlíci

Jsou nazýváni *xu moc* (*xu* je název pro české Vietnamce, *moc* znamená starý či plesnivý). Starousedlíci jsou v komunitě váženými členy. Jsou to vážené autority, které mají vybudovaný respekt a ostatní členové jsou na této ochraně ekonomicky závislí. Starousedlíci často řeší spory v komunitě ať už osobní či obchodní.

Potomci vietnamských imigrantů

Tito lidé tvoří v rámci komunity střední třídu. Jsou to obchodníci a podnikatelé, kteří provozují vlastní obchodní činnost, na kterou si často najímají české občany jako prodavače. Mají větší míru nezávislosti a často se stávají zaměstnavateli nových migrantů. Jejich děti navštěvují české školy a jsou v české společnosti v rámci komunity integrováni na vysokém stupni, jelikož ovládají jazyk, aby mohly školu navštěvovat a vzdělávat se v systému českého školství (Kušniráková, 2013).

Nově příchozí (ekonomičtí) migranti

Lidé z tzv. nové migrační vlny, kteří v komunitě nemají žádné kořeny a zastávají pozice prodavačů na tržištích či pracují v restauracích a továrnách. Věří všeobecně rozšiřovanému mýtu, že v České republice rychle zbohatnou a navrátí se zpět do Vietnamu, proto mají téměř nulovou motivaci k integraci (Kušniráková, 2013).

Kvůli bohaté historii a velké kulturní rozdílnosti je vázanost na komunitu pro Vietnamce velice důležitá. Na území České republiky tak vznikla sdružení, která mají za cíl obohatit kulturní život vietnamských migrantů. Jedním z nich je například Svaz Vietnamců v ČR, který řeší problémy v rámci komunity a zaštiťuje různé kulturní akce. Dalším je Svaz vietnamských podnikatelů, který má a cíl podporovat podnikatelské aktivity Vietnamců (Martínková a Pechová, 2009).

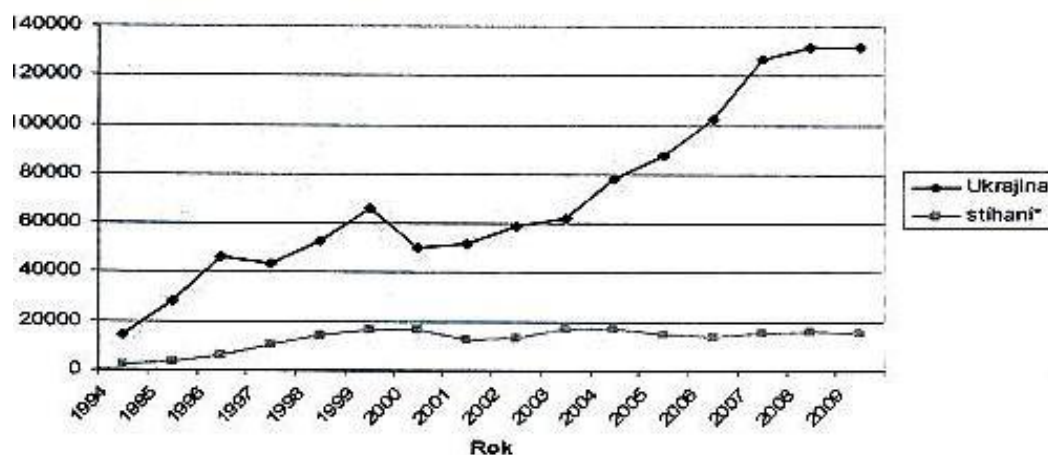
Zástupci Vietnamské komunity mají v České republice primárně záměr vydělat si peníze pro zvýšení svého společenského postavení po návratu do Vietnamu, ke kterému mají velice silný vztah. Neochota integrace do české kultury a studium českého jazyka pramení právě z jejich silné vazby na domovskou zemi, přičemž stejně silné jsou i vazby na rodinu (Kocourek, 2005).

6. Vyhodnocení trestné činnosti vybraných skupin migrantů

6.1 Trestná činnost občanů Ukrajiny

Hospodářská krize dopadla v poslední době i na občany Ukrajiny, kteří pobývají na území České republiky. Velká většina z nich si prodlužuje různými formami pobytu na našem území. Jedním ze způsobů je zneužití možnosti žádosti o azyl jako mezinárodní ochrany, ta byla však v tomto případě uznána jen v několika málo případech. Ukrajinci se snaží dosáhnout legalizace pobytu také uzavíráním fiktivních sňatků s osobou, která má státní příslušnost k České republice (Moulišová, 2010).

Obrázek číslo 11 ukazuje, že kriminalita s růstem počtu přistěhovalých Ukrajinců proporcionálně klesá. V letech 2001 - 2002 je vidět pokles počtu stíhaných, který je pravděpodobně způsoben zavedením vízové povinnosti a poklesem počtu migrantů z Ukrajiny (Moulišová, 2010).

Obrázek 11: Ukrajinci počet versus stíhaní v letech 1994 - 2009

Zdroj: (Moulisová, 2010)

Čísla v tabulce číslo 3 ukazují, že průměrně bylo za celé referenční období trestně stíháno v průměru 1,9 % Ukrajinců.

Tabulka 3: Občané Ukrajiny v letech 1994 - 2009

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>Podíl stíhaných ku počtu</i>	1,6	1,1	1,3	2,5	2,7	2,5	3,3	2,4
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Podíl stíhaných ku počtu</i>	2,2	2,7	2,2	1,7	1,3	1,2	1,2	1,2

Zdroj: (Moulisová, 2010)

Ukrajinci byli nejčastěji stíháni pro trestný čin mařený výkonu úředního rozhodnutí, následovaný druhým nejčastějším trestným činem krádeže prosté a loupeže, jak je vidět v tabulce číslo 4 (Moulisová, 2010).

Tabulka 4: Občané Ukrajiny - nejčastěji stíhaná trestná činnost v letech 1994 - 2009

Druh:	%
Maření výkonu rozhodnutí	35,5
Krádeže prosté	10,5
Loupež	7,1
Ohrožení návykovou látkou	5,5
Krádeže vloupáním	5,3
Padělání listiny	5,0
Silniční nehody nedbalostní	4,4
Vydírání	3,1
Znásilnění	1,0

Zdroj: (Moulisová, 2010)

Trestní stíhání některých druhů činnosti bylo ve sledovaném období nerovnoměrné, to je způsobeno zejména legislativními změnami. Například ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství se vyskytovalo až v letech 2006 až 2009. Z desítek případů čísla vystoupala až na bezmála 350 případů. Bylo to způsobeno změnou od 1. 7. 2006, která se týkala zahrnutím řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky do trestné činnosti. Zvýšení četnosti trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí v letech 2003 až 2005 z pěti set na devět set případů ročně a trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny v letech 2004 až 2005 s trojnásobným růstem, bylo příčinou zpřísnění pobytového režimu (Moulisová, 2010).

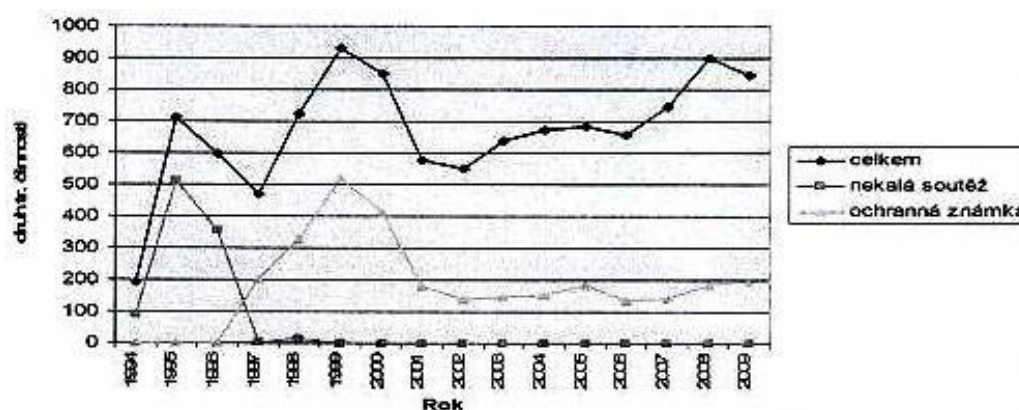
6.2 Trestná činnost občanů Vietnamu

Krise v hospodářství má také dopad na migranty z Vietnamu. Zvyšuje se počet migrantů s dlouhodobým pobytem, kteří si mění účel zaměstnání na účel podnikání a žádají o účel sloučení rodiny, přičemž zakládají účelové manželství s občanem České republiky a využívají tak právního systému. Využívají také institutu souhlasného prohlášení rodičů a nechávají se zapsat v matrice jako rodiče českých dětí. Často se také dopouštějí trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny, pod které spadá falsifikace cestovních dokladů, potvrzení o pobytu, aj. Vietnamská komunita se jako

celek dobře orientuje především v zákoně číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, což jí umožňuje dobře se vyrovnat se změnami a popřípadě využívat mezer v jednotlivých legislativních úpravách (Moulisová, 2010).

Častým problémem komunitního soužití Vietnamců je také fakt, že spoustu trestných činů není nahlášeno, poněvadž je komunita řeší svépomocí. (Macháček, 1997)

Na obrázku číslo 12 je vidět, že kriminalita migrantů z Vietnamu má v referenčním období stoupající tendenci.

Obrázek 12: Stíhání občané Vietnamu v České republice v letech 1994 – 2009

Zdroj: (Moulisová, 2010)

K stoupajícímu trendu přispěla trestná činnost v oblasti výroby a držení psychotropních látek, která má v současné době charakter organizované kriminality, dále pak maření výkonu úředního rozhodnutí, krádeže prosté a zanedbání povinné výživy, jak je vidět v tabulce číslo 5. Průměrně bylo v referenčním období stíháno 2,5 % Vietnamců. Roční hodnoty jsou znázorněny v tabulce číslo 5.

Tabulka 5: Občané Vietnamu - nejčastěji stíhaná trestná činnost v letech 1994 - 2009

Druh:	%
Porušování práv k ochranné známce	27,2
Maření výkonu rozhodnutí	9,1
Nekalá soutěž*	9,1
Porušení autorského práva	5,7
Krádeže prosté	4,8
Silniční nehody nedbalostní	4,2
Výroba drog	3,7
Ublížení na zdraví	3,6
Porušení předpisů o nálepkách	3,2

Zdroj: (Mouliová, 2010)

Tabulka 6: Občané Vietnamu v letech 1994 - 2009

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>Podíl stíhaných ku počtu</i>	2,0	5,0	3,4	2,2	3,2	3,8	3,6	2,4
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Podíl stíhaných ku počtu</i>	2,0	2,2	2,0	1,9	1,6	1,5	1,5	1,4

Zdroj: (Mouliová, 2010)

Kriminalita Vietnamců je převážně hospodářského charakteru, je to způsobeno zejména povahou ekonomických aktivit, které provozují na území České republiky. Dokladují to i hodnoty nejčastějších druhů kriminality, které jsou znázorněny v grafu číslo 10, kde jsou vyzdvíženy trestné činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (nekalá soutěž) a porušení práv k ochranné známce a jiným označením (ochranná známka).

7. Komparativní analýza kriminality cizinců z Ukrajiny a Vietnamu

Pro porovnání kriminality cizinců z Ukrajiny a Vietnamu byla zohledněna dvě hlediska. Prvním z nich je kvantita trestné činnosti a druhým je druh trestné činnosti. Tato hlediska mají jasnou návaznost na předchozí kapitolu, která popisovala fungování komunit a ekonomické záměry migrantů v České republice.

Proces integrace je dle mého názoru klíčovým faktorem při analýze motivace k páčání trestné činnosti, jelikož při úspěšném integrování migrantů do majoritní společnosti klesá pravděpodobnost, že migranti budou nespokojeni a rozhodnou se pro zlepšení své ekonomické situace k trestné činnosti.

7.1 Kvantitativní hodnocení faktorů trestné činnosti

Pro popsání situace z kvantitativního hlediska jsem porovнала tabulky číslo 3 a 6. Je vidět, že v referenčním období se občané Vietnamu dopouštěli více trestné činnosti než občané Ukrajiny, v porovnání k celkovému počtu migrantů v daných skupinách. V průběhu referenčního období v průměru 2,5 % občanů Vietnamu páčalo trestnou činnost, občané Ukrajiny dosahovali průměrně 1,9 % trestné činnosti. Větší poměr kriminality v rámci Vietnamské komunity by mohl být zapříčiněn větší a dlouhodobější cílenou adaptací na české prostředí. Občané Vietnamu měli čas se zorientovat v českém legislativním prostředí intenzivně již před revolucí na základě mezinárodních úmluv. Díky úzké provázanosti vztahů v komunitě je předávání informací pro Vietnamce jednodušší než pro relativně roztříštěnou komunitu Ukrajinců, jejichž migrace v České republice má cyklický charakter. Na kvantitu páčané trestné činnosti by mohl mít vliv i účel pobytu obou porovnávaných skupin. Ukrajinci mají často ambice navrátit se domů a sezónní práce, kdy se většinou jedná o zaměstnanecký poměr, tak nedává prostor k větší hospodářské kriminalitě. Delší časový horizont pobytu je dle mého názoru klíčovým faktorem při motivaci k páčání trestné činnosti. U občanů Vietnamu je větší četnost dána tím, že často provozují svoje obchodní aktivity na živnostenský list a snaží

se z prodaného zboží vytěžit maximum. Situaci stěžuje fakt, že zboží, které prodávají, má falšovanou ochrannou známku.

7.2 Kvalitativní hodnocení faktorů trestné činnosti

Při porovnání druhů nejčastější trestné činnosti vyskytující se u skupin Ukrajinců a Vietnamců je potřeba vycházet z povahy fungování komunit, které se na území České republiky vyskytují. Komunity Ukrajinců a Vietnamců jsou si kulturně dosti vzdálené a proto adaptace na českou kulturu probíhá odlišně. Ukrajinci a Češi spadají pod slovanskou jazykovou rodinu (Ethnologue, 2014). Jazyková příbuznost je ovlivňujícím faktorem zejména díky tomu, že komunikace v cílové zemi je zcela zásadní pro integraci. Ukrajinci tak mají značnou výhodu ve srovnání s Vietnamci, kteří musí zpočátku využívat drahé překladatelské služby, které jsou často provozovány vykořisťovatelskými agenturami. Jak je popsáno v kapitole číslo 6, Ukrajinci se nejčastěji dopouštějí trestných činů maření výkonu rozhodnutí, krádeže prosté a loupeže spadajících pod skupin hospodářské a majetkové kriminality. Dle mého názoru je na prvním místě maření výkonu rozhodnutí z důvodu zpřísnění pobytového režimu pro občany Ukrajiny. Trestná činnost spojená s krádežemi dle mého názoru souvisí s finanční situací migrantů z Ukrajiny, která je špatná. Ukrajinci vykonávají práci za minimální mzdu, která jim často nevystačí na pokrytí primárních potřeb a remitence. Vietnamci se dopouštějí nejčastěji trestných činů porušování práv k ochranné známce, maření výkonu rozhodnutí a nekalé soutěže, které také spadají pod hospodářskou kriminalitu. Porušování práv k ochranné známce souvisí s obchodními podnikatelskými činnostmi, které provozují na území České republiky. Mohlo by k tomu docházet i kvůli zhoršující se ekonomické situaci při drobném podnikání, trh totiž začíná být v tomto směru přesycený. Dochází k falšování ochranných známek a kolků, aby ušetřili na daních. Maření výkonu rozhodnutí opět souvisí s nezákonným prodlužováním pobytů u Vietnamců. S touto situací souvisejí nové směry vývoje komunity Vietnamců, kdy například vietnamská sdružení usilují o uznání Vietnamců jako národnostní menšiny v ČR (Martínková, 2012).

Významný podíl má na kriminalitě komunit Ukrajinců a Vietnamců také organizovaný zločin, na jehož vyšetřování je v České republice vymezen speciální policejní útvar ÚOOZ (Útvar pro odhalování organizovaného zločinu). V rozhovoru pro studentský portál Masarykovy univerzity popsal odborník Tomáš Šmíd z Katedry politologie Masarykovy univerzity, jakého typu organizovaného zločinu se dopouštějí občané z řad Ukrajinců a Vietnamců: *„Vietnamský organizovaný zločin spočívá především v hospodářské a daňové kriminalitě a padělání. Ukrajinský organizovaný zločin je méně rozšířený než v 90. letech, kdy byl hodně zaměřený na vymáhání pohledávek (Bartoničková, 2012).*

8. Vyhodnocení příčin a dopadů kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti

V této kapitole budou nastíněny hlavní příčiny a dopady kriminality cizinců na ekonomiku a sociální sféru ve všeobecném měřítku nehledě na státní příslušnost imigrantů.

8.1 Příčiny kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti

Na příčiny kriminality cizinců na území republiky má v současné době vliv hned několik faktorů. Jedním z hlavních je vliv globalizace, který je úzce spojen s internacionalizací kriminality. V současné době mají na celkové zjištěné kriminalitě na území České republiky podíl i pachatelé, kteří přicházejí z jiných států. Trestná činnost často překračuje hranice a je páchána na území více států. Veškeré globalizační procesy k internacionalizaci kriminality jen přispívají. Pachatelé trestné činnosti mohou hojně využívat globálně propojené ekonomické, finanční a komunikační sítě (komunikační jak ve smyslu rychlé a operativní fyzické přepravy zboží a osob, tak propojení informačních sítí). „*Postupující globalizace spojená s ekonomickou a zčásti i politickou integrací vedla v řadě případů v porovnání s minulostí ke snazší prostupnosti státních hranic odstraněním řady někdejších administrativních, kontrolních, celních, vízových atd. překážek, což samozřejmě je pozitivní předpoklad pro svobodný pohyb osob, zboží i kapitálu, ale také prvek, který usnadňuje situaci potenciálním i reálným pachatelům při mezinárodní expanzi kriminálních aktivit (Cejp, 2009, s. 10).*“

Další dílčí příčiny trestné činnosti migrantů na území České republiky by mohly být spojovány se špatnou ekonomickou situací, ve které se často nacházejí. Na nejpočetnějších skupinách migrantů, které jsou v práci popsány, lze vysledovat trend ekonomické motivace odchodu z mateřské země. Jednou z dalších příčin páchání trestné činnosti je nutnost prodlužování pobytu, které se však díky legislativním úpravám stává stále složitějším procesem.

8.2 Dopady kriminality cizinců v sociální a ekonomické oblasti

Jedním z hlavních dopadů trestné činnosti jsou například finanční ztráty státu Česká republika, které souvisejí zejména s hospodářskou trestnou činností. Příkladem trestného činu, který postihuje ekonomiku České republiky, jsou například daňové úniky spojené s porušováním předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (nekalá soutěž) a porušení práv k ochranné známce a jiným označením (ochranná známka), tato trestná činnost je páchána zejména občany Vietnamu, kteří se věnují obchodu s textilem, lihovinami a tabákem. Tento typ kriminality se zároveň promítá do výsledných čísel výzkumu, který udává, že v roce 2013 šedá ekonomika dosáhla objemu 600 miliard korun českých. Je to podíl 16 % na HDP České republiky, což je sice méně, než je evropský průměr, ale dvojnásobně více oproti sousednímu Rakousku (Parlamentní listy, 2013).

Jedním z negativních trendů v současné době je radikalizace a negativní postoj k majoritě. Zcela zásadním problémem u druhé a třetí generace migrantů je rozpad tradičních hodnot a vzorců chování imigrantů, kdy namísto integrace do majoritní společnosti dochází k radikalizaci. Radikalizace se projevuje zejména ve sféře politické. Tento trend podporuje zakládání autoritářských politických hnutí a stran, jejichž představitelé využívají společenského stavu a manipulují tak s veřejným míněním. Tato situace celkově přispívá k nárůstu druhů násilné a majetkové kriminality. Toto prostředí zároveň podporuje zakládání různých typů gangů a organizovaných skupin. Stoupající trend trestné činnosti cizinců v kombinaci s nárůstem počtu migrantů, kteří proudí do České republiky, by do budoucna mohl být zárodkem zásadních problémů souvisejících s xenofobním chováním majoritní společnosti a rozpadem společnosti následovaný projevy extremismu a politického radikalismu (Cejp, 2009).

Dalším ze zásadních dopadů je vnímání kriminality cizinců českými médii. Jádrem problému lze najít ve způsobu prezentace kriminality cizinců v médiích. Lze vyzorovat zvýšenou pozornost a nadsazený způsob podávání informací, který publicistická forma umožňuje. Touto problematikou se komplexněji zabýval výzkum,

který realizovala společnost NEWTON Media. Jedná se o analýzu Stereotypních atributů národnostních skupin žijících v ČR. Jejím cílem bylo identifikovat a kvantifikovat nejčastější stereotypy, se kterými jsou národnostní skupiny v médiích spojovány.

Výstupem byl zjištěný fakt, že v českých médiích se píše o vybraných skupinách zejména v problematických kontextech. Pozitivních informací je málo. *„Cizinci – vybrané národnostní skupiny jsou vykreslovány zejména v kontextech, kdy se pohybují na hranici nebo za hranicí legálního, normálního a běžného. Podporuje se tím stereotypní obraz neznámého a potenciálně nebezpečného cizince. U dvou skupin, Ukrajinců i Vietnamců, je výrazný atribut „nelegálního pobytu“, „práce na černo“ a „vyhoštění“. U všech skupin se do popředí dostává také organizovaná kriminalita. V době, kdy roste počet příspěvků o cizincích, kteří se dostávají do dluhové pasti či „jenom“ ztratili zaměstnání, narůstá i reflexe xenofobních nálad ve společnosti. Platí, že mnohem častěji média referují o anonymních objektech (např. „albánský mafián“, „ukrajinský dělník“, „vietnamský stánkař“) než o konkrétních subjektech, které by se sami prostřednictvím médií vyjadřovali ke svému životu či k událostem, o nichž se v médiích píše (Hejhalová, 2013).“*

Mnohé studie uvádí, že příchod cizinců na Český trh práce nemá vůbec markantní vliv na mzdy a nezaměstnanost domácího obyvatelstva. Toto potvrzuje například studie Možnosti výzkumů dopadu imigrace na trh práce v České republice, kterou uvádí Franc (2010). Dále tvrdí, že imigranti jsou ochotni pracovat za menší mzdu, čímž prakticky snižují náklady firem na mzdy a to může mít pozitivní vliv při snížení nákladů i na straně spotřebitele.

9. Závěr

Hlavním cílem práce bylo vyhodnocení příčin a dopadů kriminality cizinců v sociální a ekonomické sféře v České republice. V první části práce jsem definovala základní pojmy spojené s migrací a pobytem cizinců na území České republiky. Dále jsem pak vyjmenovala druhy trestné činnosti, jejichž výskyt u cizinců jsem zasadila do kvantitativního rámce v daném referenčním období. Další kapitola mapuje migraci dvou vybraných skupin migrantů, kterými jsou občané s ukrajinskou státní příslušností a občané s vietnamskou státní příslušností. Z dostupných pramenů a výzkumů, které jsem prostudovala, jsem zjistila, že občané Ukrajiny přicházejí do České republiky primárně za účelem zaměstnání, podnikání a sloučení rodiny. Specifikem ukrajinské migrace jsou cirkulační proudy, které dokazují, že Ukrajinci přicházejí za prací do České republiky na určité období a poté se vrací zpět za rodinou. Ukrajinská komunita se tedy neformuje a neprosazuje tak výrazně, jako je tomu u komunity vietnamské. Ukrajinci zastávají především pracovní pozice na sekundárním pracovním trhu s nižší kvalifikací a pracovní doba často přesahuje dvanáct hodin. Vietnamští migranti mají podobnou motivaci k odchodu z mateřské země, kde je nižší životní úroveň. Mezi specifika Vietnamské migrace patří podle mě zejména systém, kterým se Vietnamci dostávají na území České republiky. Ve srovnání s Ukrajinou jsou nám geograficky i kulturně vzdálenější, proto mají v tomto ohledu složitější podmínky. Zprostředkovatelské agentury vybírají neúměrné poplatky a jejich služby jsou nedostatečné, proto se spousta Vietnamců nemá šanci rychle zorientovat jak v prostředí pracovního trhu České republiky, tak v prostředí kulturním. Na trhu práce se věnují především obchodním činnostem. Obě komunity, jak Ukrajinská, tak Vietnamská mají tedy zásadní problémy s procesem integrace v České republice. Ukrajincům brání zejména fakt, že jejich migrace nabývá cirkulačního charakteru. Nemají tedy velkou motivaci pro začlenění se do společnosti, i když nám jsou kulturně relativně blízko, jelikož na Ukrajině mají svoji rodinu, kterou se prací v České republice snaží primárně finančně zabezpečit. Integrace Vietnamců je zase složitá kvůli uzavřenosti jejich komunity vůči okolnímu světu. Nově přichozí občané Vietnamu jsou na komunitě často zcela závislí jak kulturně, tak finančně. Je ale pravda, že generace Vietnamců narozená na území České republiky a

navštěvující české školy je integrována daleko lépe než generace jejich rodičů, kteří mají silné vazby na domovskou zemi.

Mezi hlavní příčiny motivace k páčání trestné činnosti Ukrajinců a Vietnamců v České republice patří hlavně špatné platové podmínky a dále pak problémy s vyrovnáním se s legislativními úpravami zákona, který se týká pobytu cizinců v České republice. Ty prakticky donutí imigranty překročit hranici zákona, aby naplnili primární životní potřeby (ubytování, strava, ošacení). Ukrajinci se nejčastěji dopouští trestných činů spojených s nelegálním pobytem na území České republiky. Zvláštností vietnamské trestné činnosti je padělání ochranných známek, což souvisí s jejich podnikatelskými aktivitami. Míra trestné činnosti je u obou komunit skoro stejně vysoká, ale proporcionálně vyšší než u občanů České republiky.

Celkově má kriminalita v České republice v oblasti ekonomiky zásadní vliv na ekonomickou i sociální sféru České republiky. Proto jsem se v poslední části práce zaměřila na vyhodnocení příčin a dopadů kriminality právě v těchto dvou sférách. Mezi zásadní příčiny kriminality jsem zařadila globalizační procesy, které jsou nevyhnutelně spojeny s kvalitnější infrastrukturou. Pohyb napříč hranicemi je stále jednodušší a rychlejší. Po vstupu České republiky do Evropské unie se hranice otevřely ještě více. Komunikace a finanční transakce jsou s pomocí mobilních elektronických zařízení, které jsou přístupné téměř každému, také stále snadnější a rychlejší. Mezi další příčiny páčání trestné činnosti jsem zařadila špatnou ekonomickou situaci migrantů. Migrantí jsou v České republice často ve znevýhodněném postavení, jelikož musí čelit mnoha bariérám (kulturní, jazykové, nízká kvalifikace), proto mohou často obsadit pouze hůře placené pozice a jejich mzda nepokryje náklady na živobytí a remittance. To je často důvodem pro hospodářskou a majetkovou trestnou činnost, která se u cizinců vyskytuje ve vysoké míře. V neposlední řadě jsem mezi hlavní příčiny kriminality cizinců zařadila problémy s prodlužováním pobytu, které souvisí se zpříšňováním legislativy v oblasti poskytování povolení k pobytu. Mezi hlavní dopady kriminality migrantů se řadí dle mého názoru finanční ztráty na straně státu Česká republika, kdy dochází k daňovým únikům kvůli padělání ochranných známek a také k finančním ztrátám na zdravotním a sociálním pojištění v případě ilegálního pracovního pobytu migrantů na našem území.

Tato čísla se promítají do výzkumů spojených s objemem šedé ekonomiky, která každým rokem narůstá. Řešením by mohly být větší kontroly a zpřísnění pravidel pro obchodování.

Podle mého názoru je ale hlavním východiskem pro řešení problémů s kriminalitou cizinců jejich řádná integrace. Cizinci odcházejí z mateřské země často z ekonomických důvodů, proto je u nich viditelná velká ochota pracovat. Z tohoto důvodu je podle mě důležité, aby se vytvořilo pro tyto migranty příznivé prostředí, jelikož se ucházejí o pozice, o které domácí obyvatelstvo nemá zájem. Napomáhají tak firmám k větším možnostem výběru pracovníků. Zároveň je také důležité, aby česká média neprezentovala cizince, kteří přijíždějí do České republiky za prací, jako hrozbu. Pozitivní přístup majoritní společnosti je v procesu úspěšné integrace imigrantů klíčovým bodem.

Tato bakalářská práce analyzuje problematiku kriminality migrantů v širším kontextu v referenčním období let 1994 až 2009 od vzniku České republiky po rok, kdy proběhla změna občanského zákoníku. Jako rozšíření práce a návaznost bych navrhovala výzkum v oblasti možných rizik budoucího vývoje kriminality imigrantů v mezinárodním měřítku v kontextu organizovaného zločinu, který se stále více vyskytuje na území České republiky.

10. Seznam literatury

BARTONÍČKOVÁ, M. Korupce, prostituce a drogy aneb organizovaný zločin v Česku. Lemur: Studentský portál Masarykovy Univerzity [online]. 2012. Dostupné z: <http://lemur.mu/nazory/85-publicistika/1233-korupce-prostituce-a-drogy>

CEJP, M. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti [online]. Praha, 2009. ISBN 978-80-7338-078-6. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/353.pdf>

ČSÚ, Život cizinců v ČR. Praha, 2007, 68 s. ISBN 978-80-250-1548-3. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/C60046609E/\\$File/Cizinci_pro%20web_2007.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/C60046609E/$File/Cizinci_pro%20web_2007.pdf)

ČSÚ, Kategorie a typy pobytů cizinců v ČR. 2012. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-metodika:_kategorie_a_typy_pobytu_cizincu_v_cr_%28a%29

ČSÚ, Cizinci: Počet cizinců - popis aktuálního vývoje. [online]. 2014. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje

DRBOHLAV, D., LUPTÁK, M., JANSKÁ, E., ŠELEPOVÁ, P. (1999): Ukrajinská komunita v České republice. Výzkumná zpráva grantu MV č. j.: U-2116/99. Praha, Přírodovědecká fakulta UK. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/res/data/011/001325.pdf>

DRBOHLAV, D. (2004): Migration Trends in Selected EU Applicant Countries: Volume II - The Czech Republic (The Times They are A-Changin). IOM, Vienna

ETHNOLOGUE, A language of Czech Republic. Languages of the World [online]. USA, 2014. Dostupné z: <http://www.ethnologue.com/language/ces>

EU, Indicators of immigrant integration a pilot study: A Pilot Study [online]. 2011 ed. Luxembourg: Publications Office, ISBN 978-927-9202-384. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ewsi/en/resources/detail.cfm?ID_ITEMS=21352

FRANC, A. Working paper / Research Centre for Competitiveness of Czech Economy. Brno, 2010. ISBN 1801-4496. Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/econ/soubory/oddeleni/centrum/papers/14Franc.pdf>. Working Paper. Masarykova Univerzita.

HEJHALOVÁ I. OD TRHOVCE K VIETNAMSKÉ PĚSTÍRNĚ MARIHUANY. Newton media [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy/od-trhovce-k-vietnamske-pestirne-marihuany/detail>

HORÁKOVÁ, M. (2001): Zaměstnávání cizinců v ČR. Část 1. Integrace na trhu práce, VÚPS

KOCOUREK, J. Vietnamci v ČR. Socioweb: Sociologický webzin [online]. 2005 [cit. 2014-12-21]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=199&lst=113>

KUŠNIRÁKOVÁ, T., PLAČKOVÁ A. a TRAN A. Vnitřní diferenciaci Vietnamců: Segregace cizinců z třetích zemí. In: Migraceonline.cz: Portál pro kritickou diskuzi o migraci v České republice a v zemích střední a východní Evropy [online]. Praha, 2013. Dostupné z: www.migraceonline.cz

LOWELL, B., FINDLAY, A. (2001): The Migration of Highly Skilled Persons from Developing Countries: Impact and Policy Responses [online]. International Migration Papers, International Labour Office, Geneva, 2001. Dostupné na [www: http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/imp/imp44.pdf](http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/imp/imp44.pdf)

MACHÁČEK Z. a kol. Zahraniční skupiny organizovaného zločinu a jejich aktivit y na českém území. In Nožina, M. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR, ÚMV, Praha 1997

MAREŠOVÁ, A. Resortní statistiky - základní zdroj informací o kriminalitě v České republice [online]. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011,

148 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), sv. 2. ISBN 978-807-3381-103.

MARTÍNKOVÁ, Š. a kol. Aktuální sociálně-ekonomická situace a problémy Vietnamců v Chomutově. Ústecký kraj, 2012. Dostupné z: http://www.klubhanoi.cz/zdroj/KH_VZ_Vietnamci_Chomutov_2012.pdf

MARTÍNKOVÁ, Š., PECHOVÁ E., FEISTINGEROVÁ V. a LEONTIYEVA Y. Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2009. ISBN 978-80-7312-063-4. Dostupné z: http://www.clovekvtisni.cz/uploads/file/1367397604-metodika_cizinci_web.pdf

MEZIHORÁK, F.: Úvod do světa práce: soubor učebních textů. Olomouc: nakladatelství Votobia, 2006.

MOULISOVÁ, M. Kriminalita etnických menšin a cizinců. Policejní akademie České republiky v Praze. Praha 2010. Vydání první. ISBN 978-80-7251-335-2

MV, Česká republika. Sbírka zákonů: Česká republika. In: Zákon č. 326/1999 sb. o pobytu cizinců na území ČR. Praha, 2011, č. 224, 80. Dostupné z: http://www.mzv.cz/moscow/cz/viza_a_konzularni_informace/volby_2010/predpisy/zakon_c_326_1999_sb_o_pobytu_cizincu_na.html

MV, Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2010 [online]. Praha, 2011 [cit. 2014-12-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

Parlamentní listy [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Seda-ekonomika-v-Cesku-dosahla-objemu-600-miliard-korun-271510>

PECHOVÁ, E. Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování [online]. La Strada Česká republika, o. p. s., 2007. Dostupné z: www.lastradainternational.cz

PČR - Služba cizinecké policie: Nelegální migrace za první pololetí 2012. Policie České republiky [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-za-prvni-pololeti-2012.aspx>

ROUBALOVÁ, M. (2006): Předpoklady a bariéry zaměstnávání cizinců v České republice (case study Praha). Diplomová práce, PřF UK Praha, Katedra soc. geografie a reg. rozvoje.

TRBOLA, R. Vybrané aspekty života cizinců v České republice [online]. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2010, 121, 7 s. [cit. 2014-12-20]. ISBN 978-807-4160-677.

UK, Migrace a rozvoj: rozvojový potenciál mezinárodní migrace [online]. Vyd. 1. Praha: Fakulta sociálních věd, 2011, 254 s. [cit. 2014-12-21]. ISBN 978-808-7404-102. Dostupné z: http://www.iom.cz/files/Migrace_a_rozvoj-MONOGRAFIE1.pdf